ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БИЕКТАУ
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
КРАСНОСЕЛЬСКИЙ АВЫЛ
ҖИРЛЕГЕ СОВЕТ
422700, Татарстан Республикасы, Биектау районы,
тиемер юл станциясе поселогы, Совет урамы, 13

СОВЕТ КРАСНОСЕЛЬСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
ВЫСОКОГОРСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
422700, Республика Татарстан, Высокогорский район,
п. ж/д ст. Высокая Гора, ул. Советская, 13

тел./факс 8(84365) 2-35-82, e-mail: Ksel.Vsg@tatar.ru

РЕШЕНИЕ **КАРАР**

«29» март 2018 ел № 76

«Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының Красносельский авыл җирлеге муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслау турында» карар проекты хакында

2003 нче елның 6 нчы октябрендәге 131-ФЗ номерлы «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»гы Федераль законның 14 нче статьясындагы 19 нчы пункты нигезендә, 2004 нче елның 28 нче июлендәге 45-ТРЗ номерлы «Татарстан Республикасында җирле үзидарә турында»гы Татарстан Республикасы Законы, 2017 нче елның 13 нче апрелендәге 711/ПР номерлы Россия Федерациясе Төзелеш һәм торак-коммуналь хуҗалыгы министрлыгының «Җирлекләр, шәһәр округлары, шәһәр эчендәге районнар территорияләрен төзекләндерү кагыйдәләрен әзерләү өчен методик тәкъдимнәр раслау турында» боерыгы белән, Красносельский авыл җирлеге муниципаль берәмлеге Уставының 19 нчы статьясындагы 3 нче өлешенең 3 нче бүлегенә, Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының Красносельский авыл җирлеге территориясендә гавами тыңлаулар оештыру һәм үткәрү тәртибе турындагы нигезләмәгә, Красносельский авыл җирлегенең 2017 нче елның 10 нчы мартындагы 52 нче номерлы карары белән расланган, Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының Красносельский авыл җирлеге территориясендә гавами тыңлауларны оештыру һәм уздыру тәртибе турында Нигезләмә таянып, Красносельский авыл җирлеге Советы

КАРАР КЫЛДЫ:

1. «Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының Красносельский авыл җирлеге муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслау турында»гы карар проектын, 1 нче кушымта нигезендә кабул итәргә.

2. Биектау муниципаль районының Красносельский авыл җирлеге гражданнарының Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Красносельский авыл җирлеге территориясен төзекләндерү Кагыйдәләре проекты буенча фикер алыша торган проект буенча тәкъдимнәрне исәпкә алу тәртибен, 2 нче

кушымта нигезендә расларга.

3. 2018 нче елның 18 нче апрелендә 9.00 сәгатьтә Биектау муниципаль районы Красносельский авыл җирлеге Башкарма комитеты, 422700, Татарстан Республикасы, Биектау районы, Биектау тимер юл станциясе поселогы, Совет урамы, 13 нче йорт адресы буенча урнашкан бинасында, Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының Красносельский авыл җирлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләре проектын карау мәсьәләсе буенча, халык алдында тыңлаулар уздырырга.

3.1. Кергән кисәтүләрне һәм тәкъдимнәрне ачыктан-ачык карау, гавами тыңлауларны оештыру һәм уздыру, «Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының Красносельсикй авыл җирлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслау турында» Совет карарын әзерләү өчен түбәндәге составта махсус комиссия төзергә:

1. Хикматулин Д.И. - Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының Красносельский авыл җирлеге Башкарма комитеты җитәкчесе, комиссия рәисе

Комиссия әгъзалары:

2. Никитенко Р.Р. - Красносельский авыл җирлеге Башлыгы урынбасары комиссия секретаре

3. Шәмиев Н.В. - Красносельский авыл җирлеге оветы депутаты

4. Тябин А.Б. – депутат Совета Красносельского сельского поселения

5. Шарапов Ф.Ф. – ведущий специалист Исполнительного комитета Красносельского сельского поселения.

3.2. Гавами тыңлаулар нәтиҗәләрен Биектау муниципаль районының рәсми сайтында халыкка җиткерергә.

3.3. Комиссияләр, кергән кисәтүләрне һәм тәкъдимнәрне, гавами тыңлауларның нәтиҗәләрен исәпкә алып, карар проектын әзерләргә һәм, билгеләнгән тәртиптә, Красносельский җирлеге Советына карауга һәм кабул итәргә тиеш.

4. Әлеге карар Биектау муниципаль районының Интернет челтәрендәге рәсми сайтта http://vysokaya-gora.tatarsta.ru/ һәм Татарстан Республикасының хокукый мәгълүмат порталында http://pravo.tatarsta.ru/ урнаштырып халыкка җиткерелергә тиеш.

5. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны Красносельский авыл җирлеге Башлыгы урынбасары Никитенко Р.Р.га йөкләргә.

Совет Рәисе
Красносельский авыл җирлеге башлыгы Р.Г. Кәлимуллин

1 нче Кушымта
Биектау муниципаль районының Красносельский авыл җирлеге Советынын 2018 елның ______________
_____ номерлы карарына
ПРОЕКТ

СОВЕТ КРАСНОСЕЛЬСКОГО СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ ВЫСОКОГОРСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

422700, Республика Татарстан, Высокогорский район, п. ж/д ст. Высокая Гора, ул. Советская, 13

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БИЕКТАУ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ КРАСНОСЕЛЬСКИЙ АВЫЛ ҖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ

422700, Татарстан Республикасы, Биектау районы, тимер юл станциясе поселогы, Совет урамы, 13

тел./факс 8(84365) 2-35-82, e-mail: Ksel.Vsg@tatar.ru

РЕШЕНИЕ **КАРАР**

«____» ________ 2018 ел **№ ____**

Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының Красносельский авыл җирлеге муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслау турында

«Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 нче елның 6 нчы октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында җирле үзидарә турында» 2004 нче елның 28 нче июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Закон, Россия Федерациясе Төзелеш һәм торак-коммуналь хуҗалыгы министрлыгының «Җирлекләр, шәһәр округлары, шәһәр эчендәге районнар территорияләрен төзекләндерү кагыйдәләрен әзерләү өчен методик тәкъдимнәрне раслау турында» 2017 нче елның 13 нче апрелендәге 711/ПР номерлы боерыг нигезендә, Красносельский авыл җирлеге муниципаль берәмлеге Уставына таянып, Красносельский авыл җирлеге Советы,

К А Р А Р К Ы Л Д Ы:

1. «Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының Красносельский авыл җирлеге муниципаль берәмлеге территориясендә төзекләндерү кагыйдәләрен» кушымта нигезендә расларга.

2. «Красносельский җирлеге территориясендә төзекләндерү, чисталык һәм санитария тәртибен тәэмин итү кагыйдәләрен раслау турында» 2015 нче елның 27 нче маендагы 185 нче номерлы Красносельский авыл җирлеге Советы карарын үз көчен югалткан дип таныырга.

3. Әлеге карарны Биектау муниципаль районының Интернет челтәрендәге

рәсми сайтта http://vysokaya-gora.tatarsta.ru/ һәм Татарстан Республикасының хокукый мәгълүмат порталында http://pravo.tatarsta.ru/ урнаштыру юлы белән халыкка җиткерелергә тиеш.

4. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны Красносельский авыл җирлеге Башлыгы урынбасары Никитенко Р.Р. га йөкләргә.

Совет Рәисе
Красносельский авыл җирлеге башлыгы Р.Г. Кәлимуллин

Кушымта

РАСЛАНГАН:
Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының
Красносельский авыл җирлеге Советы
2018 елның ______________ ____
номерлы карары белән

Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Красносельский авыл җирлеге муниципаль берәмлеге территориясендә төзекләндерү кагыйдәләре.

1. Гомуми нигезләмәләр

1 статья. Төп нигезләмәләр

1.1. Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының Красносельск авыл җирлеге муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләре (алга таба - Кагыйдәләр) санитария кагыйдәләре нигезендә Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Красносельск авыл җирлеге территориясен (алга таба - җирлек) җыештыру һәм карап тоту эшләрен башкару тәртибен билгели һәм җирлектә чисталык һәм тәртип тәэмин итү буенча бердәм нормалар һәм таләпләр, биналарны (торак йортларны да кертеп), корылмаларны һәм җир кишәрлекләрен карап тоту буенча таләпләр, алар урнашкан биналарның һәм корылмаларның тышкы кыяфәтенә һәм корылмаларның коймаларына, аларны төзекләндерү һәм үтәү ешлыгына билгели, шулай ук бина (алардагы урыннар) милекчеләренең һәм янәшәдәге территорияләрне төзекләндерүдә катнашу, җирлек территориясен төзекләндерүне оештыру тәртибен (урамнарны яктыртуны, территорияне яшелләндерүне, кече архитектура формаларын урнаштыруны һәм карап тотуны да кертеп) билгели.

1.2. Әлеге Кагыйдәләрнең хокукый нигезе булып Россия Федерациясе Конституциясе, "Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 нче елның 6 нче июнендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, "Халыкның санитар-эпидемиологик иминлеге турында" 1999 нчы елның 30 нчы мартындагы 52-ФЗ номерлы Федераль закон, "Җитештерү һәм куллану калдыклары турында" 1998 нчы елның 24 нче июнендәге 89-ФЗ номерлы Федераль закон, "Әйләнә-тирә мохитне саклау турында" 2002 нче елның 10 нчы гыйнварындагы N 7-ФЗ номерлы Федераль закон, "Төзелешне оештыру", БДБ һәм 89-80 "Сәнәгать предприятиеләренең генераль планнары", 2.07.01-89 "Шәһәр төзелеше. "Эшләрне җитештерү һәм кабул итү кагыйдәләре" шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү", СНиП III-10-75 "Эшләрне җитештерү һәм кабул итү кагыйдәләре. Территорияне төзекләндерү", Россия Федерациясе Төзелеш һәм торак-коммуналь хуҗалыгы министрлыгының 2017 нче елның 13 нче апрелендәге N 711/пр (алга таба - Методик тәкъдимнәр), Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының Красносельский авыл җирлеге муниципаль берәмлеге Уставы белән расланган муниципаль берәмлекләр территорияләрен төзекләндерү нормаларын һәм кагыйдәләрен әзерләү буенча методик тәкъдимнәр.

1.3. Җирлектә территорияләрне төзекләндерү һәм санитар карап тоту өчен җаваплы субъектлар түбәндәгеләр була:

1) дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге, өченче затларга биләүгә һәм (яисә) аннан файдалануга тапшырылган территорияләр һәм төзекләндерү объектлары буенча - әлеге объектларның хуҗалары һәм (яисә) файдаланучылары (физик һәм юридик затлар);

2) дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге, өченче затларга биләүгә һәм (яисә) аннан файдалануга тапшырылмаган территорияләр һәм төзекләндерү объектлары буенча - дәүләт хакимияте органнары, җирле үзидарә органнары;

3) милекнең башка рәвешләрендәге территорияләр һәм төзекләндерү объектлары буенча - объектлар һәм территорияләр милекчеләре (физик һәм юридик затлар).

Территорияләрне төзекләндерү һәм санитар карап тоту бурычлары я төзекләндерү һәм санитар карап тору өчен җаваплы турыдан-туры субъектлар, йә төзелгән шартнамәләр нигезендә башка затлар тарафыннан башкарыла.

1.4. Территорияләрне җыештыру һәм санитар тәртиптә тоту, эшләрне башкаруны координацияләү, эшләрне башкару срокларын һәм сыйфатын тикшереп тору буенча килешүләр һәм муниципаль контрактлар төзү Биектау муниципаль районының Красносельский авыл җирлеге Башкарма комитетына йөкләнә.

1.5. Әлеге Кагыйдәләр ведомствога карауларына һәм милек рәвешләренә, шәхси эшмәкәрләргә, җирлек территориясендә үз эшчәнлеген башкаручы барлык гражданнар (алга таба - оешмалар һәм гражданнар) тарафыннан барлык оешмаларны (алга таба - оешмалар һәм гражданнар) үтәү мәҗбүри.

2 нче статья. Төп терминнар һәм төшенчәләр

2.1. Муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләре - муниципаль хокукый акт, ул Россия Федерациясе законнары һәм Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актлары нигезендә, шулай ук Татарстан Республикасы норматив хокукый актлары нигезендә муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү буенча чаралар исемлеген, муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү буенча чаралар исемлеген, аларны үткәрүнең тәртибен һәм ешлыгын билгели;

2.2. Территорияне төзекләндерү элементлары - декоратив, техник, планлаштыру, конструктив җайланмалар, үсемлек компонентлары, җиһазларның һәм бизәлешнең төрле төрләре, кече архитектура формалары, стационар булмаган корылмалар, тышкы реклама һәм төзекләндерүнең состав өлеше буларак кулланыла торган мәгълүмат.

2.3. Шәһәр мохите - билгеле бер территориядә яшәү тирәлеген характерлаучы һәм бу территориядә яшәү уңайлылыгын билгеләүче табигать, архитектура-планлаштыру, экология, социаль-мәдәни һәм башка факторлар җыелмасы ул. Әлеге документ максатларында «шәһәр мохите» төшенчәсе шәһәр җирлекләренә дә, авыл җирлекләренә дә карата кулланыла.

2.4. Юл өслегенә капиталь ремонт ясау - юл киеменең һәм өслекнең, җир өслегенең һәм юл корылмаларының тулысынча эшкә сәләтлелеген арттыра һәм тулыландыра торган эшләр комплексы таушалган конструкцияләрне һәм детальләрне алыштыра яисә аларны ныклы һәм озак гомерлеккә алыштыра, хәрәкәт ешлыгын һәм автомобиль күчәрләренең төзеклеген арттыруны исәпкә алып,

ремонтлана торган юл өчен билгеләнгән категорияләрдәге автомобильләрнең интенсивлыгын арттыруны исәпкә алып юлның геометрик параметрларын арттыра.

2.5. Шәһәр мохитенең сыйфаты - халыкның төрле катламнары өчен көндәлек тормыш уңайлыгы дәрәҗәсен билгели торган территорияне һәм аның өлешләрен комплекслы тасвирлау.

2.6. Шәһәр мохитен комплекслы үстерү - җирлек тормышының барлык дәрәҗәләрендә шәһәр мохитен яхшырту, яңарту, трансформацияләү, иң яхшы практик һәм технологияләрдән файдалану, шул исәптән инфраструктураны, идарә итү системасын, технологияләрне, коммуникацияләрне үстерү.

2.7. Шәһәр мохите сыйфаты критерийлары - шәһәр мохите сыйфаты параметрларын микъдар һәм аңа туры килә торган үлчәүләр.

2.8 Төзекләндерү элементларының нормалаштырылган комплексы - җирлек территориясендә имин, уңайлы һәм җәлеп итүчән мохит булдыру өчен төзекләндерү элементларының кирәкле минималь ярашуы.

2.9. Шәһәр мохите сыйфатын бәяләү - халыкның тормыш сыйфатын яхшырту һәм территорияне җәлеп итү максатларында территорияне төзекләндерү һәм үстерү чаралары исемлеген әзерләү һәм нигезләү өчен билгеләнгән критерийларга җирлек территориясендә шәһәр мохите элементларының туры килү дәрәҗәсе турында объектив таныклыклар алу процедурасы.

2.10. Иҗтимагый киңлекләр - җирлек территорияләре, алар халык өчен даими файдалана алырлык территорияләр, шул исәптән мәйданнар, урамнар, җәяүлеләр зоналары, скверлар, парклар. Иҗтимагый киңлек статусы керү өчен түләү булмауны күздә тота. Иҗтимагый киңлекләр җирлек резидентлары һәм кунаклары тарафыннан төрле максатларда, шул исәптән аралашу, ял итү, спорт белән шөгыльләнү, мәгариф, гражданнар җыелышларын уздыру, эшкуарлык эшчәнлеген гамәлгә ашыру, гамәлдәге законнар таләпләрен исәпкә алып, кулланылырга мөмкин.

2.11. Территорияне - төзекләндерү объектлары - төзекләндерү эшчәнлеге гамәлгә ашырыла торган җирлек территорияләре.

2.12. Юл - торак һәм магистраль урамнарның юл өлешләренә, капка мәйданчыкларына тоташкан юл.

2.13. Төзекләндерү проекты - текстлы һәм график формадагы материалларны үз эченә алган һәм территорияне һәм төзекләндерүнең башка объектларын төзекләндерү буенча проект чишелешләрен (шул исәптән төсле) билгели торган документация.

2.14. Төзекләндерү объектын үстерү - төзекләндерүнең гамәлдәге объектларының, аларның аерым элементларының яңаларын булдыруга яисә сыйфатын арттыруга юнәлдерелгән эшләрне гамәлгә ашыру.

2.15 Төзекләндерү объектының эчтәлеге - төзекләндерү объектларының техник, физик, эстетик халәтендә, аларның аерым элементларын тиешенчә тоту.

2.16. Шәһәр мохите субъектлары - торак пунктта яшәүчеләр, аларның бергәлеге, иҗтимагый, эшлекле оешмалар вәкилләре, хакимият органнары һәм социаль-икътисадый тормышның башка субъектлары, торак пунктны үстерүгә катнашучы һәм йогынты ясаучы.

2.17. Каты өслек - юл киеме составында юл өслеге.

2.18. Территорияләрне җыю - җитештерү һәм куллану калдыкларын, башка

чүп-чарны, карны җыю, махсус билгеләнгән урыннарга чыгару белән бәйле эшчәнлек төре, шулай ук халыкның экологик һәм санитар-эпидемиологик иминлеген тәэмин итүгә һәм әйләнә-тирә мохитне саклауга юнәлдерелгән башка чаралар.

2.19. Муниципаль заказчы - Биектау муниципаль районының Кызыл авыл җирлеге башкарма комитеты яисә ул вәкаләт биргән орган - җирлекне төзекләндерү, җыештыру һәм санитар чистарту буенча эшләр башкару, хезмәтләр күрсәтү.

2.20. Махсуслаштырылган оешма - кирәкле ресурслары һәм рөхсәт документациясе (лицензиясе) булган санитар чистарту һәм төзекләндерү өлкәсендә гамәлдәге законнар нигезендә эшчәнлекне гамәлгә ашыручы предприятие, оешма, теләсә кайсы милек формасындагы учреждение йә эшкуар.

2.21. Калдыклар туплау - калдыкларны алга таба эшкәртү, утильләштерү, зарарсызландыру, урнаштыру максатларында аларны унбер айдан да артык булмаган вакытка җыеп кую.

2.22. Подрядчы - Россия Федерациясе Граждан кодексы нигезендә заказчылар белән төзелә торган подряд шартнамәсе һәм (яисә) муниципаль контракт буенча эшләрне башкаручы физик һәм юридик затлар.

2.23. Шәһәр территориясе - милек хокукында яисә башка хокукта юридик һәм физик затлар карамагындагы җирлек территориясе (аренданы кертмичә).

2.24. Предприятиеләр, оешмалар, учреждениеләр һәм башка хуҗалык итүче субъектлар территориясе - мәйданы, чикләре, урыны, хокукый статусы һәм законнарда каралган хокукларда юридик һәм физик затларга максатчан билгеләнеше белән бирелгән (беркетелгән) башка характеристикалары булган территория.

2.25. Территориясе - биш һәм унбиш метрдан да ким булмаган киңлектәге территория, моңа тротуарлар, газ һәм яшел зоналар да керә, ул биналар, корылмалар, шул исәптән индивидуаль торак йортлар чикләренә турыдан-туры тоташа торган, шулай ук предприятиеләр, оешмалар, учреждениеләр, башка хуҗалык итүче субъектлар һәм индивидуаль торак йортлар территориясе чикләрендә билгеләнгән коймаларга тоташа.

Якын территориядә 0-15 метр интервалында юл урнашкан очракта, барлык объектлар өчен янәшә территориянең чиге, индивидуаль торак йортларны да кертеп, юлның якындагы почмагы яки юлның машина юлларын чикли торган бордюр ташы булган очракта.

Бер-берсенә якын урнашкан объектларның (ишегалды территориясе эчендә) төрле милек рәвешләрендәге һәм гомуми территорияле хезмәт күрсәтү өчен җыештыру чиге тигез ераклыкта уза. Кысласыман корылмаларның һәм коммуникацияләрнең җир өсте өлешләренә иң якын территориясе - корылмаларының һәм коммуникацияләрнең тышкы линиясеннән кимендә 6 метр киңлектәге җир кишәрлеге.

Якын-тирәдәге территориянең аерым торучы объектлары өчен әлеге объектның җир кишәрлеге чикләреннән унбиш метр тәшкил итә. Якын-тирәдәге территория буш булган очракта, шәһәр урманнары, башка төзелеп бетмәгән территорияләр, якын-тирәдәге территорияләрнең киңлеге аерым торучы объектлар буларак билгеләнә.

2.26. Билгеләнгән территория - күрсәтелгән территорияне төзекләндерү һәм

санитар карап тоту максатларында килешү, шартнамә нигезендә йә физик һәм юридик затларга яисә индивидуаль эшкуарларга карата килешү нигезендә беркетелгән җәмәгать билгеләнешендәге (гомуми файдаланудагы, якындагы территория) территориянең бер өлеше.

2.27. Каты коммуналь калдыклар - физик затлар тарафыннан куллану процессында торак урыннарда барлыкка килә торган калдыклар, шулай ук шәхси һәм көнкүреш ихтыяҗларын канәгатьләндерү максатларында аларны торак урыннарында физик затлар тарафыннан файдалану процессында үзләренең куллану үзлекләрен югалткан товарлар. Каты коммуналь калдыкларга шулай ук физик затларның, индивидуаль эшкуарларның эшчәнлеге процессында барлыкка килгән һәм физик затларның куллану процессында торак урыннарында барлыкка килгән калдыкларның составы буенча охшаш калдыклар керә.

Әлеге төр калдыкларны барлыкка китерү нормативлары муниципаль норматив хокукый актлар белән билгеләнә.

2.28. Территорияләрне санитар чистарту - каты көнкүреш калдыкларын җыю, алып китү.

2.29. Рөхсәтсез чүп-чар чүплеге - җитештерү һәм куллану калдыкларының туплануы, алар үз-үзләрен ирекле (санкцияләнмәгән) ыргыту (урнаштыру) яисә 50 кв. метрдан артык мәйданда туплану һәм 30 куб метрдан артык күләм нәтиҗәсендә барлыкка килгән.

2.30 Территория якын торакның бер өлешен, шулай ук торакны файдалануга тапшыруга периметр буенча гражданнарның гомуми өлешен һәм торак, корылма яки периметрлар файдалануга тапшырылачак торакны сафка бастыруга арткан.

2.31. Вакытлы корылма - төзелешкә рөхсәт бирүне таләп итми торган капиталь төзелеш объектлары булмаган объектлар - заглубленный фундаментларны, җир асты биналарын төзүне күздә тотмый, инженерлык коммуникацияләрен таләп итми һәм чикләнгән эшләү вакыты белән характерлана. Аларга павильоннар, киосклар, навеслар, палаткалар, металл гаражлар һәм башка шундый объектлар керә.

2.32. Газон - үзенә киселгән үләнне һәм башка үсемлекләрне үз эченә алган төзекләндерү элементы.

2.33. Үлчәү - объем 2 м2 - на дивары на артмаган конструкции, объем реклама, назначены для выполнения федеральных законодательства, для применения для использования.

2.34. Җәмәгать транспортын туктату - бер үк вакытта җәмәгать транспортының кимендә 2 чарасын урнаштыру өчен билгеләнгән чикләр һәм күрсәткечләр куелган павильон, эскәмияләр һәм урналар белән җиһазландырылган махсус бүлеп бирелгән территория.

2.35. Тротуар - урамнар һәм юллар буйлап кимендә 1 метр киңлектәге каты өслекле җәяүлеләр зонасы.

2.36. Урам - транспорт чаралары һәм җәяүлеләр өчен төзекләндерелгән яисә җайлаштырылган һәм файдаланыла торган җир полосасы йә торак пунктлар чикләрендә урнашкан ясалма корылма өслеге, шул исәптән тизйөрешле һәм җайга салына торган хәрәкәт магистраль юлы, җәяүлеләр һәм парк юлы, фәнни-җитештерү, сәнәгать һәм коммуналь-склад зоналарында (районнарда) юл.

2.37. Биналар фасады бинаның яисә корылманың тышкы ягы.

2.38. Яшел үсентеләр - агаччыл, агач-куаклы, куаклыклы һәм үләнчел үсемлекләр ясалма һәм табигый үсентеләр.

2.39. Яшел утыртмаларны саклау - җир өсте өлешенең һәм тамыр системасының үсешне туктатуга китерми торган механик, химик һәм башка төрле зарарлануы.

2.40 Яшел утыртмаларны юк итү - үсешне туктатуга китергән яшел утыртмаларның зарарлануы.

2.41. Яшел утыртмаларның яңарту бәясе - муниципаль милектәге яшел үсентеләргә санкцияләнгән күчереп утыртканда яисә яшел утыртмаларны сүткәндә, шулай ук аларны зарарлаганда яисә юкка чыгарганда алына торган зыян өчен түләнә торган матди компенсация;

2.42. Стационар ваклап сату челтәре - махсус җиһазландырылган һәм сәүдә алып бару өчен билгеләнгән биналарда (павильоннар, киосклар) урнашкан объектлар.

2.43. Ваклап сату белән бәйле булмаган вак сату челтәре - җирлекнең башкарма комитеты тарафыннан расланган стационар булмаган сәүдә объектларын урнаштыру схемасы билгеләнгән төрле сәүдә һәм тарату (палаткалар, прилавкалар, лоткалар, арбалар, кәрзиннәр, автоприцеплар, автолавкалар, автоцистерналар һ.б.) принципларында эшләүче объектлар.

2.44. Кулланучылар - милекчеләр, арендаторлар, баланс тотучылар, җирдән файдаланучылар.

2.45. Объектлар - аерым бер территориядә булукитерүче үсемлекләр ансамбленең архитектура-ландшафты (тыш чүптән), в том числе зеленого хозяйства (парклар, парклар, скверлар, газоннар, яшел зоналар һ.б.).

2.46. Җирлек территориясен чистартуның генераль схемасы - торак пунктлар территорияләрен чистарту һәм җыештыру системасы өчен кирәкле махсус машиналар, механизмнар, җиһазлар һәм инвентарьлар саны, калдыкларны урнаштыру яисә эшкәртү объектларын төзү, реконструкцияләү яисә рекультивацияләү, алга таба кулланылырга тиешле калдыкларны җыю, даими юкка чыгару, урнаштыру системаларын, шулай ук калдыкларны җыю, зарарсызландыру һәм эшкәртү ысулларын, әйләнә-тирә мохиткә зарарлы матдәләр эләгүне булдырмау максатларында махсус саклагычларда җыю, калдыкларны урнаштыру һәм эшкәртү объектларын төзүнең, реконструкцияләүнең яисә рекультивацияләүнең максатчанлыгы - муниципаль норматив хокукый акт.

2 нче бүлек. Җирлек территориясен санитар чистарту һәм төзекләндерү

3 нче статья. Җирлек территориясен санитар чистарту

3.1. Оештыру-хокукый рәвешләренә бәйсез рәвештә, юридик һәм физик затлар үзләренә милек хокукында яисә алар карамагындагы җир кишәрлекләренең һәм аның янәшәсендәге территорияләрнең (хосусый йорт биләмәләре, предприятиеләр, оешмалар, учреждениеләр территорияләре) үз вакытында һәм сыйфатлы чистартуын һәм җыештыруны тәэмин итәргә, гамәлдәге законнар һәм әлеге Кагыйдәләр нигезендә төзекләндерүнең (юллар, тротуарлар, газлар, кече архитектура формалары, яктырту, су отводлары һ.б.) элементларын зарарлауга һәм җимерүгә, төрле хуҗалык һәм вакытлы корылмаларны үз белдекләре белән төзүгә юл куймаска

тиеш.

3.2. Каты көнкүреш калдыкларын җыю, вакытлыча саклау, даими алып китү системасын оештыру һәм территорияләрне җыештыру әйләнә-тирә мохитне саклау һәм кеше сәламәтлеге өлкәсендә Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән экологик, санитария һәм башка таләпләр нигезендә гамәлгә ашырылырга тиеш.

3.3. Җитештерү һәм куллану калдыклары Россия Федерациясенең, Татарстан Республикасының, җирле үзидарә органының санитария кагыйдәләре һәм башка норматив хокукый актлары нигезендә җыелырга, алардан файдаланырга, зарарсызландырырга, аларны саклау һәм күмергә тиеш.

3.4. Җирлек территориясен чистартуның һәм җыештыруның барлык төрләре буенча чараларны гамәлгә ашыру чираты, эшләр күләме, җыю системалары һәм ысуллары, чистарту системасы объектларын урнаштыру җирлек территориясен чистартуның билгеләнгән тәртиптә расланган Генераль схемасы нигезендә билгеләнә.

3.5 санкцияләнмәгән чүплекләрдә җитештерү һәм куллану калдыкларын урнаштырган затларны билгеләү, җитештерү һәм куллану калдыкларын алып ташлау һәм чүплекләр территорияләрен рекультивацияләү әлеге территорияне төзекләндерүнең муниципаль кагыйдәләре нигезендә җыештыруны тәэмин итәргә тиешле затлар исәбеннән башкарыла алмаган очракта.

3.6. Җир кишәрлегендә, торак яисә торак булмаган бинада, милекче белән аренда шартнамәсе яисә башка килешү нигезендә үзенең көнкүреш һәм хуҗалык эшчәнлеген гамәлгә ашыручы калдыкларны җитештерүче калдыкларны җыю, алып китү һәм утильләштерүне мөстәкыйль рәвештә оештырмаган очракта, әлеге калдыкларны җитештерүченең калдыкларын җыю, алып китү һәм утильләштерү бурычы территорияләрне җыештыру өчен җаваплы югарыда санап үтелгән күчемсез милек объектлары милекчесенә йөкләнә.

3.7. Каты коммуналь калдыкларны җыюның билгеләнгән тәртибен тәэмин итү һәм аны үткәрү өчен җаваплылык калдыкларны җыючылар, җыю һәм вакытлыча саклау урыннары милекчеләре балансына йөкләнә.

3.8. Ремонт вакытында барлыкка килгән калдыкларны чыгару әлеге ремонтны башкарган затлар тарафыннан мөстәкыйль рәвештә башкарыла.

3.9. Гомуми файдаланудагы конкрет махсуслаштырылган оешмаларга, юридик затларга, шәхси эшмәкәрләргә һәм гражданнарга, мәйданнарга, урамнарга һәм юл йөрү юлларына беркетелмәгән урыннарны чистарту эшләрен оештыру Кызыл авыл җирлеге башкарма комитетына йөкләнә.

3.10. Гомуми файдаланудагы конкрет махсуслаштырылган оешмаларга, юридик затларга, индивидуаль эшкуарларга һәм гражданнарга, муниципаль контракт һәм бюджет финанславы нигезендә юллар челтәре мәйданнарын, урамнарын һәм юлларын чистарту өчен җаваплылык подрядчыга йөкләнә.

3.11. Бүленү полосаларының санитар торышын, шулай ук юлларның, тротуарларның һәм юлларны төзекләндерүнең башка элементларының коймаларын карап тотуны оештыру муниципаль контракт һәм бюджет финанславы нигезендә муниципаль заказчыга йөкләнә.

3.12. Бүленү полосаларының санитар торышы, шулай ук юлларның, тротуарларның һәм юлларны төзекләндерүнең башка элементларының киртәләрен

карап торган һәм санитар карап торган өчен җаваплылык оператив идарә итү хокукында юллар урнашкан затка йөкләнә.

3.13. Вак-төяк чыгарыла торган (күчмә) сәүдә урынының санитар торышы һәм эшләр оештыру һәм хезмәтләр күрсәтү өчен җаваплылык вак сугарулы алып чыгу (күчмә) сәүдәсен оештыру хокукына рөхсәт нигезендә әлеге эшчәнлек төрен гамәлгә ашыручы затларга йөкләнә.

3.14. Тарларны якындагы газоннарда, сәүдә палаталарының түбәләрендә, киоскларда һ.б. складларга урнаштыру рөхсәт ителми.

3.15. Җәмәгать транспорты тукталышларын (балансташы очраклардан тыш) карап торган һәм санитар карап торган өчен эшләр оештыру һәм җаваплылык муниципаль контракт һәм бюджет финанславы нигезендә муниципаль заказчыга йөкләнә.

3.16. Канауларны, торбаларны һәм дренажларны карап тоту һәм чистарту, урамнардан, юллардан, тротуарлардан өске һәм грунт суларын чыгару өчен билгеләнгән эшләрне оештыру һәм аларны чистарту, яңгыр канализациясе һәм су коелары коллекторларын чистарту бюджет финанславы нигезендә муниципаль заказчыга йөкләнә. Ведомство су үткәрү корылмалары һәм системалары тиешле ведомстволарга яки коммуналь предприятиеләр белән килешүләр нигезендә хезмәт күрсәтә.

3.17. Электр тапшыру, газ, суүткәргеч һәм җылылык челтәрләре, трансформатор подстанцияләр (ТП), бүлү пунктлары (РП) урнаштыру һәм эксплуатацияләү өчен бирелгән территорияләрне җыештыру һәм чистарту күрсәтелгән челтәрләрне, электр тапшыру линияләрен һәм объектларны эксплуатацияләүче оешмаларның көчләре һәм чаралары белән гамәлгә ашырырга тәкъдим ителә. Әлеге пунктта күрсәтелгән челтәрләр хуҗасыз булган очракта, территорияләрне җыештыру һәм чистарту хуҗасыз мөлкәтне саклауны һәм эксплуатацияләүне тәэмин итү турында шартнамә төзелгән оешмаларны гамәлгә ашырырга тәкъдим ителә.

3.18. Иҗтимагый бәдрәфләрнең санитария нормаларына туры китереп, эшләрне оештыру һәм санитария халәте объектлары балансында булган предприятиеләргә йөкләнә.

3.19. Гражданнарны муниципаль берәмлек территориясен җыештыру, төзекләндерү һәм яшелләндерү эшләрен башкаруга җәлеп итүне Красносельский авыл җирлеге башкарма комитеты күрсәтмәсе нигезендә башкарырга кирәк.

3.20. Җирлек территориясендә түбәндәгеләр тыела:

- территорияне металл ватык, төзелеш һәм көнкүреш чүп-чары, шлак һәм башка калдыклар белән пычратырга, ягулык-майлау материаллары, нефть продуктлары белән пычратырга, калдыкларны чүплекләр корырга;

- калдыкларны һәм чүп-чарны, махсус билгеләнгән урыннардан һәм калдыклар җыю өчен контейнерлардан тыш, көнкүрештәге агып төшүче суларны су чыгару канауларына, кюветларга, рельефка, су җыю канализациясе коеларына агызырга;

- стационар булмаган сәүдә объектларын, шулай ук ял итү өлкәсендә хезмәт күрсәтү өлкәсе объектларын (аттракционнар, кабартылган батутлар, велосипедлар, роликлар прокаты һәм халыкның ялын һәм күңел ачуын оештыру өчен кулланыла

торган башка шундый объектлар) билгеләнгән тәртипне бозып урнаштырырга;

- яшел утыртмаларда (агачларда, куакларда һ.б.), суүткәргеч торбаларда, урам коймаларында, асфальт һәм плитә катламнарында һәм әлеге максатлар өчен билгеләнмәгән башка урыннарда реклама-мәгълүмат материалларын урнаштырырга;
- автомототранспорт чараларын юарга һәм чистартырга, су җыю колонкалары янында, ишегалларында һәм урамнарда, массакүләм килү урыннарында, елга һәм сулык ярларында кер юарга һәм келәм эшләнмәләре юарга;
- йөк ташырга, тракторларны авыл урамнары буйлап асфальт белән капланган авыл урамнары буйлап чаптырырга;
- пычрак йөкләрне, тузанлы йөкләрне, эретмәләрне, яфракларны, калдыкларны брезент белән капламыйча яисә башка төрле материал белән йөртергә, бу максатлар өчен җиһазланмаган машиналарда сыек йөкләр ташырга;
- гомуми файдаланудагы урамнарны, мәйданнарны, ишегалды территорияләрен казу буенча җир эшләре башкаруга тиешле рөхсәттән башка гына башкарырга, шулай ук җир эшләрен башкаруга билгеләнгән срокларда казу урыннарын тиешле хәлгә китерү чараларын күрмәскә;
- грунт, чүп-чар, чүп-чар, чүп-чар, кар, әлеге максатлар өчен билгеләнмәгән урыннарга боз чыгарырга һәм аударырга;
- урамнарда, тротуарларда, газларда төзелеш материаллары булдырырга, квартал эчендәге юлларны һәм гамәлдәге законнарны бозуга илтүче йортларга илтүче юлларны томаларга;
- тәмәке төпчекләрен, кәгазьне, чүп-чарны газга, тротуарларга, урамнар, мәйданнар, ишегаллары территорияләренә, паркларга, скверларга һәм башка җәмәгать урыннарына ташларга;
- бакча диваннары, эскәмияләр артында утырырга, пычратырга, урналарны, урам яктырту фонарьларын бозарга яисә юк итәргә, башка кече архитектура формалары;
- биналарда һәм корылмаларда язмалар ясарга һәм күчереп язарга;
- катнашманы һәм көнкүреш чүп-чарын кое капкачларына, су кабул итү рәшәткәләренә яңгыр канализациясе, лоткалар, кюветлар ыргытырга;
- чүп-чарны, яфракны һәм коры үләнне, тараны, җитештерү калдыкларын яндырырга, учак ягу, шул исәптән предприятиеләрнең эчке территорияләрендә һәм шәхси хуҗалыкларда;
- шушы максатларга туры килмәгән урыннарда урам сәүдәсен оештырырга;
- үз белдеге белән челтәргә һәм коммуникацияләргә кушылырга;
- үз белдеге белән фасадны үзгәртеп корырга, барлык типтагы гаражларны, билгеләнмәгән урыннарда тышкы мәгълүмат йөртүчеләрне, кече архитектура формаларын урнаштырырга, тиешле рөхсәттән башка җир кишәрлекләре коймаларын билгеләргә;
- яшел утыртмаларны ватарга, бозарга һәм юкка чыгарырга, көпшәләрдә үзбелдекле кирмән ясарга, агачларга гамак һәм таган, кер киптерү өчен бау тагарга, аларга кадак кагарга;
- газоннарны җимерергә һәм юк итәргә;
- балалар һәм спорт мәйданчыкларында, мәктәпкәчә учреждениеләр,

мәктәпләр һәм башка уку йортлары территорияләрендә, сәламәтлек саклау объектлары һәм административ учреждениеләр территорияләрендә, газларда, халыкның ял итү урыннарында, шулай ук атларны, хайваннарны һәм башка хайваннарны, һәм халыкны күпләп коендыру өчен билгеләнгән урыннарда сулыкларга җибәрергә.

4 нче статья. Төзекләндерү элементлары.

4.1. Үсемлекләр - җирлек тирәлеген үсемлек компонентларыннан актив файдаланып булдыруны тәэмин итә торган территорияне төзекләндерү һәм ландшафт оешмасы элементы, шулай ук җирлек территориясендә элек төзелгән яисә электән үк гамәлдә булган табигый мохитне саклап калу:

4.1.1. Агач утыртмаларның һәм яшелләндерүнең төп типлары булып массивлар, төркемнәр, солитерлар, тере коймалар, кулисалар, боскетлар, шпалерлар, газоннар, чәчәк түтәлләре, төрле утыртмалар (аллея, рядовой, букет һ.б.) тора.

Урамнар, мәйданнар, парклар, скверлар территорияләрендә объектларны реконструкцияләү, агач һәм куаклар утырту, скверларны һәм паркларны чәчәк ату, шулай ук ландшафт архитектурасы объектларын капиталь ремонтлау һәм реконструкцияләү эшләре бары тик Кызыл авыл җирлеге башкарма комитеты белән килештереп кенә башкарыла.

4.1.2. Объектлар территориясендә яшелләндерүне проектлаганда түбәндәгеләр тәкъдим ителә:

- булган үсемлекләргә, агач үсемлекләренең торышына һәм үлән капламына бәя бирергә;

- корыган зарар күргән агач үсемлекләрен ачыкларга, аларны объектлардан арындыру чараларын эшләргә;

- үләннәр капламын, агач-куак һәм яр буе үсемлекләрен саклауны ял итү зонасының гомуми мәйданының 80%ыннан да ким булмаган дәрәҗәдә тәэмин итәргә.

4.1.3. Җирлек территориясендә яшелләндерүнең ике төре кулланыла: стационар - туфракка үсемлекләрне утырту һәм мобиль урыннарга утырту - үсемлекләрне махсус күчмә савытларга (контейнерлар, вазоннар һ.б.) утырту.

Агачларны су белән тәэмин итү, су чыгару һәм канализация, газ, җылылык, электр линияләре челтәрләре янында 2 метрдан да ким булмаган ераклыкта утыртырга.

4.2. Түшәмнәрнең төрләре:

4.2.1. Җир өслеген ябу җирлек территориясендә имин һәм уңайлы хәрәкәт итү шартларын тәэмин итә, шулай ук тирәлекнең архитектур-сәнгать йөзен формалаштыра.

Җирлек территориясен төзекләндерү максатларында түбәндәге төр өслекләр билгеләнде:

- каты (капиталь) - монолит яисә асфальт-бетоннан, цементобетоннан, табигый таштан һ.б. материаллардан башкарыла торган җыелма командалар;

- йомшак (капиталь булмаган) - табигый яисә ясалма сыпучыл материаллардан (ком, вак таш, гранит чәчүлекләре, керамзит, резин валчык һ. б.) башкарыла торган, табигый халәттә булган коры катнаш катнашмалар, тыгызланган яисә беркетелгән

беркеткеч катнашмалар;

- газ орлыклары - үлән капламын әзерләү һәм утыртуның махсус технологияләре буенча башкарыла торган;

- катнаш - югарыда күрсәтелгән өслекләр тезмәсеннән гыйбарәт (мәсәлән, газ плитәсенә батып кергән плитә һ.б.).

Проектта кулланыла торган өслекнең ныклы, ремонт үткәрүчән, экологик юнәлешле булуын билгеләргә.

4.2.3. Каплама төрләрен сайлау аларның максатчан билгеләнеше нигезендә кабул ителергә тиеш: каты - мөмкин булган иң чик йөкләнешләрне, характерны һәм хәрәкәт составын, проектлау вакытына эшли торган янгынга каршы таләпләрне исәпкә алып; йомшак - аерым территорияләрне (балалар, спорт мәйданчыкларын, этләрне йөртү өчен мәйданчыкларны, урамда йөрү юлларын һ.б. объектларны) төзекләндергәндә аларның үзенчәлекле үзенчәлекләрен исәпкә алып; иң экологик юнәлешле газлы һәм катнаш булганнарын исәпкә алып.

4.2.4. Ябык өслекнең катгый төрләрен коры килеш тоташтыру коэффициенты 0,6, юештә 0,4 булса, кытыршы өслек белән урнаштырырга тәкъдим ителә. җәяүлеләр коммуникацияләре территориясендә чикмән, метлах плиткасы, шома яки ялтыратылган плитәләр, баскычлар баскычларында, биналарның керү урыннарындагы канат мәйданчыкларында куллануга юл куймаска кирәк.

4.2.5. Проектлаштырганда өслек өслегенең өслек суларын чыгаруны тәэмин итә торган каты өслекнең авышлыгын күз алдында тотарга кирәк.

Терәк зонасында урнашкан агачлар өчен (янкормалы рәшәткәләр, бордюрлар, периметраль эскәмияләр һ.б.) булмаганда, кәүсәдән 1,5 м дан да ким булмаган радиуста өслекләрнең саклык төрләрен үтәүне күз алдында тотарга тәкъдим ителә: вак ташлы, галечлы, газ чәчелгән "сотый". Яклау өслеге җәяүлеләр коммуникацияләренең бер дәрәҗәдә яисә аннан да югарырак өслекләрендә башкарылырга мөмкин.

4.3. Борт ташлары:

4.3.1. Борт ташлары өслекләр ремонтланган очракта да сакланырга тиеш булган кимендә 150 мм юл өлеше дәрәҗәсеннән норматив артып билгеләнә.

4.3.2. Машина транспортын газ белән тоташтыру урыннарында газ белән бәрүне булдырмау өчен, борт ташлары урнаштырыла.

4.3.3. Газны саклау һәм пычрак һәм үсемлек чүп-чарының җәяүлеләр тротуарлары өслегенә эләгүен булдырмау өчен бакча борты урнаштырыла, ул газның биеклегеннән кимендә 50 мм, 0,5 м ераклыктагы4.4. Ступени, лестницы, пандусы:

4.4.1. Җирлек территориясендә җәяүлеләр коммуникацияләре авышканда баскычлар урнаштыру күздә тотыла.

4.4.2. Сәламәтлек саклау учреждениеләре һәм күпләп була торган башка объектлар урнашкан урыннарда, инвалидлар йортларында һәм өлкәннәр баскычында һәм баскычларда җәяүлеләр өчен төзелгән төп коммуникацияләрдә аларны пандуслар белән җиһазландыруны күздә тотарга кирәк.

4.4.3. Пандус горизонталь канаулардан башка кытыршы текстуралы материалдан башкарылырга тиеш. Талаучы пандус булмаганда, конструкцияләр киртәләүче бортикны кимендә 75 мм биеклектә һәм тоткычларда күздә тотарга

кирәк.

4.4.4. Баскычның ике ягында да, пандуста да 800-920 мм биеклектә, колачлау өчен уңайлы һәм стенадан 40 мм ераклыкта торган түгәрәк яки турыпочмаклы кисешүне күздә тотарга кирәк.

4.5. Түләүләр:

4.5.1 Җирлек территориясендә җир кишәрлекләре һәм оешмаларның, рекреация зоналарының чикләре буенча төзекләндерү максатларында 0,3-3,0 м биеклектәге коймалар (декоратив, яклау) куллануны күз алдында тоту рөхсәт ителә.

Иҗтимагый, торак, рекреацион билгеләнгән территорияләрдә чукрак һәм тимер-бетон коймаларны проектлау тыела. Тышкы кыяфәтне җирлек администрациясе белән билгеләнгән тәртиптә килештерү шарты белән декоратив металл киртәләр куллану рөхсәт ителә.

Индивидуаль торак төзелеше җир кишәрлекләренең максималь биеклеге, тышкы кыяфәте һәм корылмалары муниципаль берәмлекнең җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре белән билгеләнә.

4.5.2. Чикләүләрне проектлауны аларның урнашу урынына һәм билгеләнешенә карап, гамәлдәге нормалар, сертификацияләнгән эшләнмәләр каталогларына, индивидуаль проектлау проектларына карап башкарырга кирәк.

4.5.3. Җирлекнең магистральләр һәм транспорт корылмалары төзелешен ГОСТ Р 52289, ГОСТ 26804 нигезендә проектларга кирәк.

4.5.4. Газ керү урыннарында, автотранспорт тукталышларында, автомобильләрне газонга аудару һәм газ аша троп чыгару мөмкин булган урыннарда кимендә 0,5 метр биеклектәге саклагыч металл киртәләр урнаштыруны күз алдында тотарга кирәк.

4.5.5. Биеклеге 1,1-3,0 м булган киртәләрне проектлаганда, җир асты корылмалары белән кисешкән урыннарда төзекләндерү яки төзелеш эшләрен башкарырга мөмкинлек бирә торган киртәләр конструкцияләрен күз алдында тотарга кирәк.

4.5.6. Агачлар интенсив җәяүлеләр хәрәкәте зонасында яисә төзелеш һәм реконструкция эшләре алып бару зоналарында үсә торган урыннарда 0,9 м (һәм аннан да күбрәк) диаметры 0,8 м (һәм аннан да күбрәк) диаметры, яше, агач токымнары һәм башка характеристикалары булган саклагыч коймалар урнаштыру күздә тотыла.

4.6. Кече архитектура формалары:

4.6.1. Кече архитектура формаларына (МАФ) муниципаль берәмлек территориясендә монументаль-декоратив бизәлеш элементлары, мобиль һәм вертикаль яшелләндерү өчен җайланмалар, су җайланмалары, шәһәр җиһазлары, коммуналь-көнкүреш һәм техник җиһазлар керә.

4.6.2. Су җайланмаларына фонтаннар, эчә торган фонтаннар, бюветлар, декоратив сулыклар керә.

4.6.3. Эчәргә яраклы фонтанчылар ял итү зоналарында һәм кешеләр күпләп җыела торган урыннарда урнаштырыла. Эчә торган фонтанчыкны урнаштыру һәм аңа якын килү урынын каты өслек төре белән җиһазландырырга кирәк, биеклек өлкәннәр өчен 90 см дан артмаска һәм балалар өчен 70 см дан артмаска тиеш.

4.7. Муниципаль берәмлек мебеле:

4.7.1. Муниципаль берәмлек мебельләренә: иҗтимагый киңлекләр, рекреацияләр һәм ишегаллары территорияләрендә урнашкан ял эскәмияләренең, эскәмияләрнең һәм өстәлләрнең өстәл уеннары өчен мәйданчыкларда, җәйге кафеларда һ.б. керә.

4.7.2. Әйберләрне каты өслекле өслекләргә яисә фундаментка куярга кирәк. Ял итү зоналарында, урман паркларында, балалар мәйданчыкларында өслекнең йомшак төрләренә эскәмияләр кую рөхсәт ителә.

4.7.3. Ял өчен эскәмияләрнең өслеге агачтан су белән тотрыклы эшкәртү төрләре белән башкарыла.

Агач ботаклы агач кисемнәреннән эскәмияләр һәм өстәлләр, бүрәнәләр һәм чәнечкеле почмаклары булмаган ялкыннар башкарырга мөмкин.

4.8 Спорт җиһазлары:

4.8.1. Спорт җиһазлары - халыкның барлык яшь төркемнәре өчен билгеләнгән җиһазлар, спорт, физкультура мәйданчыкларында урнаштырыла.

4.8.2. Махсус физкультура снарядлары һәм тренажерлар рәвешендә спорт җиһазлары завод җитештерүе кебек үк, махсус эшкәртелгән өслекле бүрәнәләрдән һәм брусялардан ясалган булырга мөмкин (ярыклар, сколлар булмау һ.б.).

4.9. Балалар мәйданчыклары:

4.9.1. Балалар мәйданчыклары төрле яшьтәге балаларның уеннары һәм актив ялы өчен билгеләнгән.

4.9.2. Мәктәпкәчә һәм мәктәпкәчә яшьтәге балалар мәйданчыкларын торак төзелеше участогында урнаштыру тәкъдим ителә; кече һәм урта мәктәп яшендәге мәйданчыкларны, комплекслы уен мәйданчыкларын төркемнең яисә микрорайонның яшелләндерелгән территорияләрендә, спорт-уен комплексларында һәм йөрү урыннарында - торак район паркларында урнаштыру тәкъдим ителә.

4.9.3. Торак йортлар һәм җәмәгать биналары тәрәзәләреннән мәктәпкәчә яшьтәге балалар мәйданчыклары чикләренә кадәр араны кимендә 10 метр, кече һәм урта мәктәп яшендәге мәйданчыклар - кимендә 20 метр, комплекслы уен мәйданчыклары кимендә 40 метр, спорт-уен комплекслары кимендә 100 метр булырга тиеш.

4.9.4. Тарихи яисә югары лотлы төзелеш шартларында мәйданчыкларның зурлыгы булган территориаль мөмкинлекләргә бәйле рәвештә, балалар мәйданчыгы дип уйланыла торган территориядә яшәүче күпчелек халыкның торак йортлар һәм җәмәгать биналары тәрәзәләреннән кимендә 10 метр ераклыкта ризалыгы белән кабул ителергә мөмкин.

4.9.5. Балалар мәйданчыклары транзит җәяүлеләр хәрәкәтеннән, машина узу урыннарыннан, кунак кую урыннарыннан, чүп-чар чистарту мәйданчыкларыннан, автотранспорт чараларын даими һәм вакытлыча саклау участокларыннан изоляцияләнергә тиеш.

4.10. Спорт мәйданчыклары:

4.10.1. Спорт мәйданчыклары халыкның барлык яшь төркемнәре физкультура һәм спорт белән шөгыльләнү өчен билгеләнгән.

4.10.2. Спорт мәйданчыклары чикләреннән торак йортлар тәрәзәләренә кадәр минималь араны мәйданчыкның шау-шулы характеристикаларына карап 20 дән 40 метрга кадәр кабул итәргә тәкъдим ителә.

4.10.3. Спорт мәйданчыгында территорияне төзекләндерү элементлары исемлегенә йомшак яисә газ өслекле өслекләр, спорт җиһазлары керә.

4.10.4. Мәйданчыклар 2,5-3 м биеклектәге челтәрле койма белән җиһазландырылырга тиеш, ә спорт мәйданчыклары кушылган урыннарда бер-берсенә карата биеклеге 1,2 м.

5 нче статья. Урамнарны яктыртуны оештыру

5.1. Урамнар, юллар, мәйданнар, иҗтимагый территорияләр, торак йортлар территорияләре, сәнәгать һәм коммуналь оешмалар территорияләре җирлек башкарма комитеты раслаган расписание буенча тәүлекнең караңгы вакытында яктыртылырга тиеш.

5.2. Урамнарны тышкы яктырту челтәрләрен төзү, эксплуатацияләү, агымдагы һәм капиталь ремонтлау махсуслаштырылган оешмалар тарафыннан гамәлгә ашырыла.

5.3. Электр үткәргечләре өзелү яки терәкләрнең зарарлануы белән бәйле барлык яктырту җиһазларын яктырту эшендә җитешсезлекләр яктырту җиһазлары милекчеләре (хуҗалары) тарафыннан ачыкланганнан соң ук бетерелергә тиеш.

5.4. Җирлек территориясендә түбәндәгеләр тыела:

- чыбыкларны һәм кабельләрне урамнарны яктырту һәм яктырту җайланмаларына рөхсәтсез тоташтыру;

- чыбыклар өзелгән, терәк, изоляторлар зарарланган очракта, урамнарны яктырту челтәрләрен һәм яктырту җиһазларын эксплуатацияләү.

5.5. Урамнарны яктыртуны оештыруга техник таләпләр гамәлдәге техник нормалар һәм тиешле электр челтәрләрен проектлауга карата кагыйдәләр белән билгеләнә.

5.6. Тышкы яктырту өчен урамнарны яктырту өчен билгеләнгән энергияне саклаучы яктырткычларны кулланырга кирәк. Урам яктырту җайланмаларын монтажлаганда бер юлда яки бер юлда гына бер типтагы яктырткычлар, терәкләр һәм кронштейннар куллану рөхсәт ителә.

5.7. Яктырткычларны проект биеклеге подвес, авыш почмагы, яктыртыла торган участокның ераклыгы нигезендә монтажларга кирәк.

5.8 Яктырткычларны ныгыту ышанычлы булырга һәм эксплуатацияләү процессында яктырткычның торышын ирекле рәвештә үзгәртү мөмкинлеген юкка чыгарырга тиеш.

5.9. Төяп-якты вакытта урам-юл челтәре элементларын яктыртуның янып торган яктырткычлары булу рөхсәт ителми, моңа ремонт эшләрен үткәрү өчен кыска вакытлы кертелү керми.

5.10. Төзүне, реконструкцияне, ремонтлауны һәм тышкы яктырту челтәрләренең торышын тикшереп торуны тиешле челтәрләрнең милекчеләре (баланс тотучылар) гамәлгә ашыра.

5.11. Челтәрләр милекчеләре (баланс тотучылар) тышкы яктырту челтәрләренең энергия нәтиҗәлелеген арттыру, шул исәптән челтәрләрне һәм урамнарны яктырту белән идарә итү системаларын реконструкцияләү һәм модернизацияләү буенча чаралар күрә.

6 статья. Урннар

6.1. Массакүләм килү урыннарында, урамнарда, пассажир транспорты тукталышларында, сәүдә объектларына керү урыннарында чүп савытлары урнаштырыла.

Урманнарны (күчерелмә булырга мөмкин) җирлек территориясендә урнаштыру биналарның, корылмаларның яисә биналарның милекчеләре, хуҗалары, алардан файдаланучылар, шулай ук җир кишәрлекләрен төп һәм янәшәдәге территория чикләрендә мөстәкыйль урнаштыралар.

6.2. Урманнар, тутырган саен, төзек хәлдә булырга, әмма көненә кимендә бер тапкыр чистартылырга тиеш.

6.3. Урманнарны карап тоту һәм санитария халәте өчен җаваплылык 6.1 п. күрсәтелгән затларга йөкләнә. Кагыйдәләр, шулай ук аларга беркетелгән территорияләрне җыештыруны гамәлгә ашыручы оешмаларга, учреждениеләргә, предприятиеләргә, сәүдә оешмаларына.

6.4. Урыннарны урнаштыру җәяүлеләрнең тоткарлыксыз хәрәкәт итүен, инвалид һәм балалар коляскаларының йөрүен тәэмин итүне исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

6.5. Тыелган:

- чүп савытларын тутыру;

- тротуарларга һәм газоннарга чүп-чар сибү, шул исәптән чүп савытларын алмаштырганда;

- чүп-чар салынган пакетлар 3 сәгатьтән артык вакыт аралыгында территорияне җыештыру эшләрен башкарганнан соң урнаштырылды.

7 нче статья. Биналар, корылмалар, коймалар фасадлары эчтәлеге

7.1. Биналар, төзелешләр, корылмалар (шул исәптән вакытлыча), электр тапшыру линияләренең, кече архитектура формаларының, мәгълүмати конструкцияләрнең, терәкләрнең, кронштейннарның милекчеләре, алардан файдаланучылар, тышкы яктырту һәм контакт челтәрен һәм милек хокукындагы башка төзекләндерү элементларын урнаштыручылар күрсәтелгән объектларны аларның төзек техник халәтендә тотарга тиеш. Күрсәтелгән объектлар чиста булырга, үз белдеге белән урнаштырылган мәгълүмати, һәм (яисә) реклама конструкциясендә, язуларда булмаска, шулай ук коррозиясе булмаска тиеш.

7.2. Биналарның фасадлары эчтәлеге (торак йортларны да кертеп) түбәндәгеләрне үз эченә ала:

- фасадларның, шул исәптән керү ишекләренең һәм козырекларның, канатлы һәм аерым баскычларның, төшү һәм баскычларның коймаларының, декоратив детальләрнең һәм башка конструктив элементларның конструктив элементларының һәм эшләнешенең эксплуатация күрсәткечләрен саклап калу;

- суүсемнәрнең, су торбаларының һәм сливларның булуын һәм төзек хәлдә булуын тәэмин итү;

- герметизация, җөйләрне сүтеп ябыштыру, ярыклар һәм казылмалар;

- тәрәзә төпләрен торгызу, ремонтлау һәм вакытында чистарту;

- тәрәзәләрне юу;

- биналарны, корылмаларны техник эксплуатацияләү кагыйдәләрендә һәм нормаларында каралган башка таләпләрне үтәү.

7.3. Биналарның фасадларын һәм аларның конструктив элементларын үз белдеге белән яңадан җиһазлау тыела. Биналарның фасадларын һәм аларның конструктив элементларын яңадан җиһазлау Россия Федерациясе законнары таләпләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

7.4. Биналарның, биналарның, корылмаларның фасадлары күзгә күренерлек зарарланмаска, шул исәптән 5% тан артык фасад өслеген, су торбаларын, чокыр һәм чыгарылышларны биләп торучы эчке катлау җимерелергә тиеш.

7.5. Төзелгән фасадлар тигез, бер тонлы, тапсыз һәм зарарланган урыннар булырга тиеш.

7.6. Биналарның, торак йортларның, коймаларның, корылмаларның (шул исәптән вакытлыча) фасадларын әйләнеш, капиталь ремонтлау аларның техник торышына һәм тышкы кыяфәтенә бәйле рәвештә башкарыла.

7.7. Цокольләрне һәм фасадларны ремонтлау дымлы чистартырга мөмкинлек бирә торган материаллар белән башкарыла.

7.8. Балконнарның, козырекларның төрле конструкцияләре җимерелү билгеләрен ачыклаганда, милекчеләр, биналарның, корылмаларның баланс тотучылары, идарәче оешмалар кичекмәстән кешеләрнең куркынычсызлыгын тәэмин итү һәм деформацияне алга таба үстерүне кисәтү буенча чаралар күрергә тиеш.

7.9. Белем, корылмаларның фасадларын реконструкцияләү, шулай ук тәрәзә һәм ишек уемнарын урнаштыру, алмаштыру кануннарда билгеләнгән тәртиптә һәм әлеге Кагыйдәләр нигезендә гамәлгә ашырыла.

8 нче статья. Сезонлы урып-җыюга таләпләр

8.1. Гомуми файдаланудагы территорияләрне, шулай ук көзге-кышкы чорда янәшәдәге территорияләрне җыештыру 15 октябрьдән 14 апрельгә кадәр гамәлгә ашырыла. Һава шартларының кискен салкынаюына, кар яуга һәм көзге-кышкы чорда салкын һава торышы билгеләнүгә бәйле рәвештә, җирлек башкарма комитеты карары белән үзгәрергә мөмкин.

8.2. Көзге-кышкы чорда территорияне җыештыру бер үк вакытта кар, боз, чүп-чар чыгаруны күздә тота.

8.3. Һава шартларына бәйле рәвештә каты өслекле территорияләр кар, боз һәм кар өстеннән бөтен киңлеккә кадәр чистартылырга тиеш.

8.4. Бозлык вакытында беренче чиратта ком яисә бозлавыкка каршы төшү материаллары, күтәрелү (шул исәптән баскычлар), юл чатлары, җәмәгать транспорты тукталышлары урыннарында тукталыш һәм утырту мәйданчыклары, җәяүлеләр өчен чыгу урыннары, тротуарлар чистартыла һәм коела.

8.5 Юлларны, мәйданнарны, тротуарларны, юлларны кардан чистартуны кар яву белән үк башларга кирәк. Кар яуганда тротуарларны һәм җәяүлеләр өчен юлларны кардан чистарту шактый интенсив һәм кар күперләре булган очракта, автотранспорт һәм җәяүлеләр хәрәкәте куркынычсызлыгын тәэмин итү исәбе белән бөтен кар явуы башкарылырга тиеш.

8.6. Кар, түбәләрдәге сосулны, карниз шәмнәрен, балконнарны, саклагыч козырекларны, лапасларны һәм башка конструкцияләрне җыю бурычы мондый объектларның милекчеләренә йөкләнә.

8.7. Түбәләрне кардан чистарту һәм имчәкләрне алу җәяүлеләр өчен саклык чараларын кулланып, тәүлекнең якты вакытында башкарыла. Шул ук вакытта агачларны, куакларны, электр үткәргечләрне, элемтә линияләрен, башка мөлкәтне саклау чаралары кулланыла. Ташланган кар көн саен эш беткәннән соң алына.

8.8. Кар, боз, чүп-чар чыгару кануннарда калдыкларны җыюга һәм алып китүгә билгеләнгән таләпләр нигезендә гамәлгә ашырыла.

8.9. Җәйге урып-җыю 15 апрельдән 14 октябрьгә кадәр бара. Җәйге җыештыру түбәндәге чараларны үз эченә ала: чүп-чар себерү, үлән чаптыру, чистарту, коймаларны буяу.

8.10. Үләнне бөкләү кирәк булган саен башкарыла (үләннең мөмкин булган биеклеге 20 см дан артмый).

8.11. Үләнне тәүлекнең якты вакытында бастырырга кирәк. Яңгыр, куе томан (50 м дан кимрәк күренсә дә) вакытында һәм көчле җил булганда үләнне чабу тыела.

9 нчы статья. Гомуми файдаланудагы территорияне сезонлы җыештыру һәм санитар чистартуны оештыру

9.1. Гомуми файдаланудагы территорияләрне сезонлы җыештыруны һәм санитар чистартуны оештыру җирлекнең башкарма комитеты тарафыннан гамәлгә ашырыла.

9.2. Җирлекнең башкарма комитеты гомуми файдаланудагы территорияләрне даими рәвештә җыештыруны һәм санитар чистартуны оештыра.

9.3. Гомуми файдаланудагы территорияләрдә калдыкларны санкцияләнмәгән урнаштыру урыннары ачыкланганда, әлеге территория чистартылырга тиеш.

9.4. Гомуми файдаланудагы территорияләрдә калдыкларны урнаштыруның рөхсәт ителмәгән урыннары ачыкланганда, әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендә вәкаләтле орган мөрәҗәгате, йә күрсәтмәләре нигезендә, күрсәтелгән территорияне җыештыру, күрсәтмәдә билгеләнгән вакытта, гомуми файдаланудагы урыннар территориясендә рөхсәтсез чүп-чар урнаштыруда гаепле затлар даирәсен билгеләү буенча чаралар уздырылганнан соң башкарыла.

9.5. Калдыкларны санкцияләнмәгән урнаштыру урыннарын ачыклау кызыксынучы затларның, хәбәрләрнең, шулай ук мәгълүматның башка чыганакларының, шул исәптән массакүләм мәгълүмат чараларының мөрәҗәгатьләре буенча гамәлгә ашырыла.

10 нчы статья. Коммуникацияләрне төзегәндә, ремонтлаганда, реконструкцияләгәндә җир эшләрен уздыруга төп таләпләр

10.1. Җирлек территориясендә юл, төзелеш һәм башка җир эшләрен җитештерү Биектау муниципаль районы башкарма комитетының административ-техник инспекциясе тарафыннан бирелгән тиешле эшләрне башкаруга рөхсәт нигезендә гамәлгә ашырыла.

10.2. Җир асты коммуникацияләрен яисә төзелеш эшләренең башка төрләрен салганда төзелеш һәм ремонт оешмалары гаебе белән башкарылган юл өслекләренең, яшелләндерүнең һәм төзекләндерү элементларының җимерелүен һәм зарарлануын эшләр башкаруга рөхсәт алган оешмаларга (ордер) тулы күләмдә рөхсәт кәгазе (ордер) алырга кирәк, алар җирлекнең башкарма комитеты (ордер) белән килештерелгән срокларда бетерергә тиеш.

10.3. Эшләр тәмамланганнан соң 24 сәгать эчендә, ел фасылларына бәйсез рәвештә, юлның юл өлешен каплау транспорт һәлакәтсез хәрәкәтен тәэмин итү чикләрендә һәм механикалаштырылган җыештыру мөмкинлекләрендә торгызылырга тиеш. Юл киеме конструкциясе аны ачканнан соң гамәлдәге конструкциядә бозылган төзекләндерү эшләрен торгызу турында килешүдә (килешүдә) күрсәтелгән срокларда, әмма язгы-җәйге чорда - 1 айдан да соңга калмыйча һәм көзге-кышкы чорда - 2 айдан да соңга калмыйча торгызылырга тиеш.

10.4. Җир эшләрен башкаручы зат эшләрне башкарган урында үзе белән рөхсәтнең күчермәсен һәм эшләрне башкаруны оештыруның план-схемасын алырга тиеш.

10.5. Эшләр башкаручы затлар, юл, төзелеш, авария эшләре һәм башка җир эшләре өчен җаваплы вазыйфаи затлар әлеге Кагыйдәләр, төзелеш нормалары, кагыйдәләр, техник регламентлар, стандартлар, эшләр башкару һәм җитештерү өлкәсендәге башка норматив актлар, Россия Федерациясенең, Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актлары, җирлекнең муниципаль хокукый актлары нигезендә эшләр алып барырга тиеш.

10.6. Киеренкелектәге кабельләрнең яисә гамәлдәге газүткәргечләрнең сак зонасында эшләр башкаруны эшләр җитәкчесенең, әлеге коммуникацияләрне эксплуатацияләүче оешмаларның вәкилләренең турыдан-туры күзәтүе астында башкарырга кирәк.

10.7. Җитештерү барышында проектта күрсәтелмәгән коммуникацияләр, җир асты корылмалары яисә шартлау куркынычы булган материаллар табылган очракта, җир эшләре тиешле органнарга, шулай ук коммуникацияләр хуҗаларына рөхсәт алганчы туктатылырга тиеш.

10.8. Юл өслекләрен, тротуарларны, газларны ачканда, тиешле эшләр башкарганда туфракның уңдырышлы катламын саклау һәм алардан файдалану тәэмин ителә.

10.9. Төнлә эшләми торган механизмнар һәм машиналар юлларның машина юлыннан китәргә тиеш.

Җәяүлеләрнең, җир эшләрен башкаручы затларның юл иминлеген тәэмин итү өчен, бер-берсеннән ким дигәндә 200 м ераклыктагы култыксалы өслекләр һәм күперләр урнаштырырга тиеш.

10.10. Эшләр җитештерү өчен җаваплы оешмалар һәм затлар күрсәтелгән эшләрне сыйфатсыз башкарган һәм Россия Федерациясе законнары һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә бозылган төзекләндерү элементларын (объектларын) торгызган өчен җаваплы булалар.

10.11. Рөхсәтсез (ордерсыз) җир эшләрен җитештерү аларны җитештерүче зат бозылган төзекләндерү эшләрен торгызу бурычыннан азат итми.

10.12. Административ җаваплылыкка тартылу бозылган төзекләндерү эшләрен торгызу бурычыннан азат итми.

10.13. Эшләр башкаруга рөхсәт биргән орган, гамәлдәге законнар нормалары белән билгеләнә торган эшләрнең тиешле төрләрен үткәрү тәртибен, шулай ук ордерда билгеләнгән эшләрне җитештерү шартларын (эшләрне алып бару срогын, ысулын) бозган очракта, Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы норматив хокукый актлары нигезендә гаепле затларны җаваплылыкка җәлеп итеп,

эшләр башкаруга рөхсәтне гамәлдән чыгарырга хокуклы.

10.14. Җирлек территориясендә юл, төзелеш һәм башка җир эшләрен башкарганда түбәндәгеләр тыела:

- аларны җитештерүгә рөхсәтсез (ордерыннан) юл, төзелеш һәм башка җир эшләре башкарырга;

- тарихи һәм мәдәни ядкәрләр территориясендә мәдәни мирас объектларын саклауның тиешле органы рөхсәтеннән башка, аларның җимерелүенә, җимерелүенә яисә юкка чыгуына янаучы җир эшләре башкарырга;

- булган корылмаларны, коммуникацияләрне, яшел утыртмаларны һәм төзекләндерү элементларын зарарларга;

- эшләр урынына материаллар илтеп җиткерүне рөхсәт бирүдә билгеләнгән эшләр башланган вакыттан иртәрәк башкарырга;

- урамнарның һәм юлларның юл өлешендә эремә һәм бетон әзерләргә;

- коелардан, траншеялардан һәм газ казаннарына, яшел үсентеләр территориясеннән, тротуарлардан һәм урамнарның һәм юлның бер өлешеннән су ташырга;

- эшләр тәмамланганнан соң урамнарның, юлларның, тротуарларның, газларның юл өлешендә җир һәм төзелеш чүп-чарын калдырырга;

- төзелеш материалларын складлау өчен артык (эшләр башкаруга рөхсәт ителмәгән) мәйданнар биләргә, чикләрне хәл итүдә билгеләнгән территорияләрне кәефләндерергә;

- юлларны һәм ишегалларына керүне тоткарларга, транспорт юлларын һәм җәяүлеләр хәрәкәтен бозарга;

- эшләр башкару өчен бүлеп бирелмәгән территорияләрне, агачларны, куакларны, газоннарны, юлларның, урамнарның, тротуарларның, территорияләрнең җир һәм төзелеш материаллары белән күмү.

11 нче статья. Сәүдә объектлары янындагы территорияләрне карап тоту һәм төзекләндерү таләпләре

11.1. Ваклап сату объектларын рөхсәтсез урнаштыру тыела.

11.2. Җирлекнең муниципаль милкендәге җир кишәрлекләрендә һәм дәүләт милке чикләнмәгән җир кишәрлекләрендә стационар булмаган сәүдә объектларын (хезмәт күрсәтү буенча стационар булмаган объектларны) җирлек территориясендә хезмәт күрсәтүләр күрсәтү буенча стационар булмаган сәүдә объектын (стационар булмаган объектны) урнаштыруга шартнамә нигезендә бирелгән рөхсәтсез урнаштыру тыела.

11.3. Стационар булмаган объектларны урнаштыру чоры, шартлар, техник характеристикаларга таләпләр сәүдә стационар булмаган объектын урнаштыруга рөхсәт бирүдә яисә сәүдә объектын урнаштыруга (эксплуатациягә) шартнамәдә билгеләнә.

11.4. Төзекләндергәндә җир һәм төзелеш-монтаж эшләрен башкару таләп ителгән сәүдә объектлары өчен җир эшләрен җитештерүгә рөхсәт алу таләп ителә.

11.5. Сәүдә объекты демонтажыннан соң, мондый объектның милекчесе (кулланучы) тирә-юньдәге территорияне төзекләндерүне торгызырга тиеш.

11.6. Мондый җир кишәрлекләренең милек хокукына бәйсез рәвештә сәүдә

объектына тоташкан җир кишәрлекләрендә төрле объектлар (манекеннар, алып киленгән меню һ.б.) урнаштыру тыела.

11.7. Сәүдәнең стационар булмаган объектлары (хезмәт күрсәтү буенча стационар булмаган объектлар) хуҗалары якындагы территориянең тиешле санитар-техник торышын тәэмин итә.

11.8 Стационар сәүдә объектларын оештыру санитария нормаларын һәм кагыйдәләрен, шулай ук әлеге Кагыйдәләр таләпләрен үтәп, бердәм тәртиптә рөхсәт ителә.

12 нче статья. Калдыклар җыюны һәм алып китүне оештыруда катнашу

12.1. Җирлек территориясендә каты коммуналь калдыкларны җыю (шул исәптән аерым-аерым), җыю эшчәнлеген оештыру гамәлдәге законнар һәм әлеге Кагыйдәләр нигезендә гамәлгә ашырыла.

12.2. Барлык төр калдыкларны туплау, җыю һәм алып китү калдыклар милекчеләре тарафыннан калдыкларны җыю һәм транспортлау эшчәнлеген гамәлгә ашыручы индивидуаль эшкуар белән төзелә торган каты коммуналь калдыклар белән эш итү буенча хезмәтләр күрсәтүгә гамәлдәге законнарда каралган шартнамәләр нигезендә оештырыла.

12.3. Калдыкларны чыгару гамәлдәге законнар нигезендә төзекләндерелгән урнаштыру объектларына гамәлгә ашырыла.

12.4. Калдыклар җыю графигы калдыкларны алып китүнең уңайлылыгын тәэмин итәргә тиеш.

13 нче статья. Халыкның аз мобильле төркемнәре өчен торак мохите һәркем файдалана алырлык булуга аерым таләпләр

13.1. Торак мохитне, урамнарны һәм юлларны, мәдәни-көнкүреш хезмәт күрсәтү объектларын проектлаганда, өлкән яшьтәге затлар һәм инвалидлар өчен торак пунктлар тирәлегеннән файдалану мөмкинлеген, әлеге объектларны гамәлдәге законнар нормалары нигезендә картлар һәм инвалидларның күчеп йөрүенә ярдәм итә торган элементлар һәм техник чаралар белән җиһазландыруны күздә тоту тәкъдим ителә.

13.2. Өлкән яшьтәге затлар һәм инвалидлар хәрәкәтенә китерә торган проектлау, төзү, техник чаралар һәм җайланмалар урнаштыру, расланган проект документациясе нигезендә яңа төзелештә заказчы тарафыннан гамәлгә ашырылырга тәкъдим ителә.

13.3. Билгеләп үтелгәнчә, автотранспорт чараларының һәр тукталышында, шул исәптән социаль, инженерлык һәм транспорт инфраструктурасы объектлары (торак, иҗтимагый һәм житештерү биналары, төзелешләр һәм корылмалары, физик культура-спорт оешмалары, мәдәният оешмалары һәм башка оешмалар урнашкан биналарны кертеп) янында, бушлай парковкалау өчен кимендә 10 % урын (ләкин ким дигәндә 1 урын) бүлеп бирелә, инвалидлар I, II төркем инвалидлары белән идарә ителә торган транспорт чараларының, шулай ук III төркем инвалидлары тарафыннан Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән тәртиптә шундый инвалидларны һәм (яисә) инвалид балаларны йөртә торган транспорт чараларының күләме күрсәтелә. Күрсәтелгән транспорт чараларында "Инвалид" тану билгесе

билгеләнергә тиеш. Билгеләнгән урыннарны машина кую өчен башка транспорт чаралары биләргә тиеш түгел.

14 нче статья. Җәмәгатьчелек катнашуын оештыру принциплары

14.1. Җәмәгатьчелектә катнашуның барлык рәвешләре барлык кызыксынучы якларны тулысынча кертүгә, аларның чын мәнфәгатьләрен һәм кыйммәтләрен ачыклауга, аларны проектларда теләсә нинди үзгәрешләрне проектлауда чагылдыруга, проектларны гамәлгә ашыруның максатлары һәм планнары буенча килешүгә ирешүгә, территорияне үстерү стратегиясен гамәлгә ашыручы проектлар тирәсендә тормышның барлык субъектларын мобилизацияләүгә һәм берләштерүгә юнәлдерелгән.

14.2. Территорияне төзекләндерү проектлары буенча ачык фикер алышуны проект бурычларын формалаштыру этабында һәм проектлау этапларының һәркайсы йомгаклары буенча оештырырга киңәш ителә.

14.3. Территорияне төзекләндерүгә һәм үстерүгә кагылышлы барлык карарлар, җирлек халкының фикерен исәпкә алып, ачык һәм хәбәрдар кабул ителергә тиеш.

14.4. Халыктан һәм тормышның башка субъектларыннан мохитне төзекләндерү һәм комплекслы үстерү өлкәсендәге бурычлар һәм проектлар турында мәгълүматтан файдалану дәрәҗәсен күтәрү өчен күрсәтелгән юнәлешләр буенча бөтен мәгълүмат Биектау муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырыла.

14.5. Гражданнарның комплекслы төзекләндерү проектларын гамәлгә ашыру һәм карарлар кабул итү процессында катнашуын гамәлгә ашыру өчен түбәндәге иҗтимагый бергәлекнең түбәндәге рәвешләре мөмкин:

- территорияне үстерү максатларын һәм бурычларын бергәләп билгеләү, мохит проблемаларын һәм потенциалын инвентарьлаштыру;
- активлыкның төп төрләрен, функциональ зоналарны һәм аларның сайланган территориядә үзара урнашуын билгеләү;
- җиһазлар, капиталь булмаган объектлар, кече архитектура формалары турында фикер алышу һәм сайлау, шул исәптән аларның функциональ билгеләнешен, тиешле габаритларны, стиль чишелешен, материалларны билгеләү;
- территориянең функциональ зоналарын исәпкә алып, өслек типларын сайлауда консультацияләр;
- яшелләндерүнең фаразланган типлары буенча консультацияләр;
- фаразланган яктырту һәм яктырту җиһазлары типлары буенча консультацияләр;
- проектны эшләүдә катнашу, архитекторлар, проектлаучылар һәм башка профильле белгечләр белән карарлар турында фикер алышу;
- җирле халыкны (өлкәннәрне һәм балаларны), эшмәкәрләрне, күрше территорияләр милекчеләрен һәм башка кызыксынучы якларны да кертеп, проектлау процессында катнашучылар һәм булачак кулланучылар белән проект карарларын килештерү.

14.6. Проектларны гамәлгә ашырганда җәмәгатьчелеккә планлаштырылган үзгәрешләр һәм бу процесста катнашу мөмкинлеге турында мәгълүмат җиткерүне тәэмин итәргә кирәк.

15 нче статья. Йорт хайваннарын һәм кошларын тоту

15.1. Йорт хайваннарын һәм кошларын тоту өченче затларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен бозмаска тиеш. Йорт хайваннары һәм кошлары китергән зыян өчен аларның хуҗалары РФ законнары белән билгеләнгән тәртиптә җаваплы.

15.2. Йорт хайваннары хуҗалары үз хайваннарының экскрементларын җыю һәм утильләштерүне мөстәкыйль гамәлгә ашыралар.

15.3. Авыл хуҗалыгы хайваннарын (сыерларны, сарыкларны, кәҗәләрне, дуңгызларны һәм башкаларны) һәм кошларны матди карап тору шәхси торак йортлар территорияләрендә йорт янындагы кишәрлекләрдә рөхсәт ителә.

15.4. Барлык продуктив хайваннар (эре мөгезле терлекләр, кәҗәләр, сарыклар, дуңгызлар, атлар) гражданнарның яшәү урыны буенча ветеринария учреждениеләрендә - хайваннар хуҗаларын бирковацияләү һәм ел саен яңадан теркәлергә тиеш.

15.4. Йорт хайваннарын көтү җирле үзидарә органының норматив-хокукый акты белән билгеләнә торган, хуҗасы күзәтүендә яисә аның кушуы буенча башка зат күзәтүендә рөхсәт ителә.

15.5. Йорт хайваннарын чыгару 7.00 сәгатьтән 23.00 сәгатькә кадәр рөхсәт ителә. Башка вакытта чыккан очракта, хуҗалар урамнарда һәм йортларда тынлыкны тәэмин итү өчен чаралар күрергә тиеш.

15.6. Этләрне торак һәм изоляцияләнгән биналардан гомуми ишегалларына һәм урамга бары тик кыска тезгендә һәм намордникта гына чыгарырга мөмкин, моңа өч айлык көчекләрдән тыш.

15.7. Хуҗалар йорт хайваннары һәм кошлар белән ишегалларын, тротуарларны, урамнарны, паркларны, газоннарны, балалар мәйданчыкларын, скверларны, мәйданнарны, шулай ук торак йортларның подъездларын пычратмаска тиеш. Этләр, мәчеләр һәм башка вак хайваннар янганда хуҗа үзе белән йорт хайваннарының табигый парларын тулысынча җыештыруны тәэмин итә торган булырга тиеш, алар мәйданчыкларда чүп контейнерларына чыгарылырга тиеш.

15.8. Этне тезгеннән урамда гына төшерергә була. Махсус бүлеп бирелгән мәйданчыклар булмаганда, җирле үзидарә органының норматив-хокукый акты белән билгеләнә торган буш урыннарны, откосларны һәм башка урыннарда куып чыгару рөхсәт ителә.

15.9. Этләрне Дрессировкалау бары тик яхшы корылган мәйданчыкларда гына яисә җирлек территориясендә генә үткәрелергә мөмкин.

15.10. Йорт хайваннарын тәүлекнең якты вакытында гына юллардан куарга кирәк, шул ук вакытта аларны юлның уң ягына мөмкин кадәр якынрак юнәлтергә кирәк.

Йорт хайваннарын, грунт юлларыннан һәм сукмаклардан мөмкин булганда, асфальт өслекле юл буйлап алып бару тыела.

15.11. Йорт хайваннарын урамда калдырганда, терлек хуҗалары яшел үсентеләр бозылудан һәм терлекләр тотуга тотылган чыгымнарны каплый.

15.12. Йорт кәҗәләре бары тик капка төбендәге территориядәге утарларда гына яки хуҗалар карамагында гына булырга тиеш.

15.13. Рөхсәт ителми:

1) хайваннарны балалар мәйданчыкларына, мәктәп, балалар бакчалары

территорияләренә, ашханәләргә, поликлиникаларга, азык-төлек кибетләренә җибәрергә;

2) пляжларда йорт хайваннарын куып чыгарган һәм сулыкларда коенган;

3) тыелган язу булганда, хайваннарны учреждениеләргә кертергә;

4) торак пунктлар территориясендә хайваннарны һәм кошларны озатмыйча чыгарырга;

5) исерек килеш булган затларга, шулай ук ундүрт яшькә җитмәгән затларга хайваннарны йөртергә;

6) балконнарда, көймәләрдә, торак йортларның гомуми кулланылыштагы урыннарында (арадаш фатирлар, баскыч читлекләре, чормалар, подваллар һәм башка ярдәмче биналар коридорларында) йорт хайваннарын һәм кошларын даими карап тору;

7) җирлекләр территориясендә йорт хайваннарының махсус чаралар уздыру урыннарыннан тыш урнашуы (күргәзмәләр һәм башкалар).

15.14. Йорт хайваннары һәм кош-корт хуҗалары түбәндәгеләрне үтәргә тиеш:

1) терлекләр авыруларын кисәтүне һәм терлекчелек продуктларының ветеринария-санитария ягыннан иминлеген тәэмин итә торган хуҗалык һәм ветеринария чараларын гамәлгә ашырырга, әйләнә-тирә мохитне терлекчелек калдыклары белән пычратуга юл куймаска, шулай ук ел саен яңадан теркәлә торган чорда мәҗбүри дәвалау-профилактика чаралары үткәрергә;

2) хайваннарның кайда урнашуын даими тикшереп торырга;

3) хайваннар авырганда һәм алар үлгән очракта, шулай ук гадәти булмаган үз-үзләрен тотышлары вакытында ветеринария учреждениеләре белгечләренә кичекмәстән хәбәр итәргә. Алар килеп җиткәнче, авыру билгеләре булган хайваннарны аерырга;

4) терлекләрне карау, диагностик тикшеренүләр, саклау өчен прививкалар һәм дәвалау-профилактик эшкәртүләр өчен ветеринария белгечләре таләбе буенча бирергә.

15.15. Үлгән терлекне күмү махсус билгеле бер махсуслаштырылган оешма тарафыннан башкарыла.

15.16. Үз территориясендә саклык этләре булган оешмалар түбәндәгеләргә бурычлы:

1) этләрне гомуми нигезләрдә теркәргә;

2) этләрне нык бәйләнгән килеш тоту;

3) килүчеләрнең хайваннар янына керү мөмкинлеген төшереп калдырырга;

4) территориягә кергәндә кисәтү язуы булган очракта, эшне туктату вакытыннан алып яисә гомуми файдалану территориясеннән читтә калдырылган территориядә генә этләрне бәйдән төшереп калдырырга.

15.17. Иҗтимагый урыннарда озата баручы затлардан башка урнашкан күзәтүчесез хайваннар ауларга тиеш.

15.18. Күзәтүчесез хайваннарны аулау мондый хайваннарны ачыклаган махсуслаштырылган предприятие яисә җирле үзидарә органнары белән төзелгән шартнамә буенча башка зат тарафыннан башкарылырга мөмкин.

15.19. Күзәтчесез хайваннарны аулау гамәлләрен гамәлгә ашыру хайваннарга карата гуманлы мөнәсәбәт һәм иҗтимагый әхлак нормаларын үтәү принципларына

нигезләнә.

15.20. Рөхсәт ителми:

1) хайваннарны фатирлардан һәм хосусый йорт биләмәләре территориясеннән тиешле суд карарыннан башка тартып алырга;

2) этләрне кибетләрдә, даруханәләрдә, коммуналь хезмәт күрсәтү предприятиеләрендә бәйдән төшерергә;

3) ветеринария органнары тәкъдимнәреннән башка приманкалар һәм отлауның башка чараларын куллану.

16 статья. Җирләү урыннарын тоту

16.1. Этник, санитар һәм экологик таләпләр нигезендә җирләү урыннарын тоту федераль законнар һәм муниципаль хокукый актта билгеләнгән җирләү урыннарын тоту кагыйдәләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

16.2. Күмү урыннарын санитар карап тоту дәүләт һәм муниципаль ихтыяҗларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәтләр сатып алулар өлкәсендә контракт системасы турында 2013 елның 05 апрелендәге 44-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән тәртиптә заказчы һәм дәүләт яисә муниципаль ихтыяҗларны тәэмин итүгә юнәлдерелгән (алга таба - сатып алу) тәртибендә гамәлгә ашырыла. Сатып алу тәэмин итүче (подрядчы, башкаручы) билгеләмәсеннән башлана һәм контракт яклары тарафыннан йөкләмәләрне үтәү белән тәмамлана. Федераль закон нигезендә сатып алуларны гамәлгә ашыру турында хәбәрнамә урнаштыру яки җиткерүчене (подрядчыны, башкаручыны) билгеләүдә катнашырга чакыру юнәлеше каралмаган очракта, сатып алу контракт төзүдән башлана һәм контракт яклары тарафыннан йөкләмәләрне үтәү белән тәмамлана;

16.3. Җирләү урыны эчтәлегенә карата таләпләр:

16.3.1 Зиратларда җәмәгать бәдрәфләре чиста һәм төзек хәлдә булырга тиеш. Иҗтимагый бәдрәфләр территорияләрендә урыннар чистартылырга тиеш;

16.3.2 Зират территориясендә чүп-чар һәм чүп савытлары чистартылырга тиеш. Калдыклар тупланган саен 3 көнгә бер тапкырдан да ким булмаган күләмдә чыгарылырга тиеш;

16.3.3.3. Ауган һәм авария хәлендә агач утыртмалары булу рөхсәт ителми. Авария агач утыртмалары ачыклангaннан соң бер тәүлек эчендә җимерелергә тиеш;

16.3.4. Шәхесләре ачыкланмаган файдаланылмаган каберләр яки үлгән кешеләрнең каберләре пычрактан һәм чүп-чардан чистартылырга, калкулык һәм кабер ташы белән җиһазланырга тиеш.16.4. Особенности содержания мест погребения в зимний период:

16.4.1. Зиратларның үзәк юллары, керү юллары, тротуарлар киңәйтелергә һәм кардан чистартылырга тиеш. Боз катламнары булмаса, тигез кар накаты булу рөхсәт ителә;

16.4.2. Үзәк юллар, керү юллары, тротуарлар бозлавыкка каршы материаллар белән эшкәртелергә тиеш. Юлларның һәм тротуарларның юл өлешен эшкәртү кар явудан соң ук башланырга тиеш;

16.4.3. Беренче чиратта, кар чыгаруны, бозны кыяуны һәм үзәк һәм подъезд юлларыннан кар-боз берәмлекләрен алуны башкарырга кирәк;

16.4.4.4. Күмү урыннарының җәяүлеләр зоналарында бозга каршы

материаллар куллану, юллардан чистартылган кар һәм бозны каберләргә, газларга, куакларга салу рөхсәт ителми.

16.5 Җәйге чорда җирләү урыннарын тоту үзенчәлекләре:

16.5.1. Үзәк юллар, керү юллары, тротуарлар, каберләр арасындагы юллар һәм гомуми файдаланудагы башка территорияләр төрле пычранулардан чистартылырга тиеш;

16.5.2. Яшел үсентеләрне санитар кисеп алу, чүп үләннәрен кисү буенча чаралар ел саен үткәрелергә тиеш.

16.6. Күмү урынын, кабер өсте корылмасын (тәреләр, һәйкәлләр, плитәләр, склеплар һ.б.) карап тоту, чәчәкләр һәм декоратив куаклар утырту, колумбарида куышны карау ир белән хатын, туганнары, үлгән яисә башка зат тарафыннан санитария таләпләрен мәҗбүри үтәгән килеш башкарыла.

17 статья. Кагыйдәләрнең үтәлешен тикшереп тору

17.1. Физик һәм юридик затлар, вазыйфаи затлар әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән җирлек территориясен төзекләндерү таләпләрен үтәүне тәэмин итәргә тиеш.

17.2. Әлеге Кагыйдәләрне бозу административ хокук бозулар турында Татарстан Республикасы кодексы нигезендә (Административ хокук бозулар турында Россия Федерациясе кодексы нигезендә җаваплы булган федераль законнарда һәм Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актларында каралган нормалар һәм кагыйдәләр нигезләмәләреннән тыш) җаваплылыкка китерә.

17.3. Төзекләндерү өлкәсендә законнар һәм муниципаль хокукый актлар таләпләрен үтәмәгән яисә тиешенчә үтәмәгән өчен җаваплылыкка җәлеп итү әлеге таләпләрне үтәүдән һәм кертелгән хокук бозуларны бетерүдән затны азат итми.

Биектау муниципаль районының Красносельский авыл җирлеге Советынын 2018 елның ______________ _____ номерлы карарына

Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының Красносельский авыл җирлеге гражданнарының Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Красносельский авыл җирлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләре проекты турында фикер алышуда катнашуы һәм фикер алыша торган проект буенча тәкъдимнәр исәпкә алу
ТӘРТИБЕ

1. Гражданнарның «Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының Красносельский авыл җирлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслау турында» Красносельский авыл җирлеге Советы карары проекты буенча тәкъдимнәре:

1.1. Территорияне төзекләндерү кагыйдәләре проекты буенча тәкъдимнәрне һәм искәрмәләрне карау буенча махсус комиссия рәисе тарафыннан язмача рәвештә кабул ителә, ә ул булмаганда - комиссия әгъзаларының берсе.

1.2. территорияне төзекләндерү кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү буенча гражданнарның тәкъдимнәрендә территорияне төзекләндерү кагыйдәләренә кертелгән үзгәрешләр һәм өстәмәләр тексты, аның Ф.И.О., яшәү урыны адресын күрсәтеп, граждан тарафыннан имзаланырга тиеш.

1.3. «Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының Красносельский авыл җирлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслау турында» Красносельский авыл җирлеге Советы карары проекты буенча тәкъдимнәр һәм искәрмәләр керткән гражданга текстны алу турында махсус комиссия рәисе яисә комиссия әгъзасы тарафыннан имзаланган язма раслама бирелә.

«Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Красносельский авыл җирлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслау турында» Красносельский авыл җирлеге Советы карары проекты буенча махсус комиссия тарафыннан тәкъдимнәр һәм искәрмәләр алынган очракта, почта, адресат почта аша, почта аша, җибәрү юлы белән тәкъдимнәр алу турында хәбәр ителә.

«Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының Красносельский авыл җирлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслау турында» Красносельский авыл җирлеге Советы карары проекты буенча тәкъдимнәр һәм искәрмәләр кертелгән очракта, телефон аша - махсус комиссия рәисе, яисә махсус комиссия әгъзасы гражданга кисәтүләр һәм тәкъдимнәр алу турында телефон аша раслый. Шул ук вакытта гражданин Ф.И.О. гражданинның яшәү урыны адресы да теркәлә.

«Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының Красносельский авыл җирлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслау турында» Красносельский авыл җирлеге Советы карары проекты буенча гражданнарның барлык тәкъдимнәре һәм искәрмәләре махсус журналда (тегелгән һәм номерлар сугылган) теркәлә, аңа кушымта итеп кәгазь чыганакларда гражданнарның

тәкъдимнәре һәм кисәтүләре, шулай ук тәкъдимнәр һәм искәрмәләр кабул итүче зат тарафыннан танылканган телефон шалтыратулары тора.

«Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының Красносельский авыл җирлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслау турында» Красноселький авыл җирлеге Советы карары проекты буенча тәкъдимнәр һәм искәрмәләр Красносельский авыл җирлеге Советы, 422700, Татарстан Республикасы, Биектау районы, Биектау тимер юл поселогы, Совет урамы, 13 нче йорт адресы, 8(84365) 2-35-82 телефоны буенча, көн саен, шимбә һәм якшәмбедән тыш, 2018 нче елның 18 нче апреленә кадәр 8-00 сәгатьтән 16-00 сәгатькә кадәр кабул ителә.